

Til:

AP Avdeling for personalstøtte

Dato: 06.10.2021

Saksnr.: 2021/12320 TONEV

TFs hørings svar til forslaget om helhetlig klima- og miljøstrategi

Vi viser til ovennevnte høring og ønsker innledningsvis å takke for en bred og inkluderende høringsprosess. En egen klima- og miljøstrategi vil kunne være en fruktbar måte å konkretisere ambisjonene som målbæres i UiOs strategi 2030.

Om strategien

Utkastet til klima- og miljøstrategi identifiserer flere problemstillinger som er godt kjent fra andre sammenhenger og som får ekstra tyngde når de settes inn i dens kontekst og ramme (se for eksempel rapporten fra tenketanken for kobling av forskning og utdanning:

<https://www.khm.uio.no/om/organisasjon/styret/sakskart-og-protokoller/2019/innkallinger/280819/g-a-rapport-fra-tankesmien-kobling-av-forskning-og-utdanning.pdf>.) Et eksempel på det er utfordringen knyttet til

tverrfaglig/tverrfakultær undervisning, noe som har vært adressert en rekke ganger som en akilleshæl for UiO. Hvis en klima- og miljøstrategi kan drive utviklingen her fremover, vil det være fortjenstfullt.

Fakultetet vil imidlertid understreke at strategien bærer preg av å være omfangsrik, ordrik og meget ressurskrevende. Vi frykter at mange av tiltakene i strategien vil kreve økte administrative ressurser som i dag går med til å støtte UiOs primærvirksomhet utdanning, forskning og formidling. Det å øke administrasjonen er ikke i tråd med fakultetets strategi og langtidsbudsjett og heller ikke hensiktsmessig i lys av at avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen ser ut til å fortsette fremover.

Utdanning

Det er formuleringer i strategiutkastet som på samme tid er svært omfattende og lite forpliktende. Det kan ikke være UiOs oppgave å skulle revidere alle studieløp for å gi målrettet undervisning som gjør *alle* studenter til endringsaktører. Derimot er det UiOs oppgave å utdanne studenter som gjennom sine utdanningsløp får mulighet til å utvikle ferdigheter, kunnskap, holdninger, dømmekraft. Utdanning er også dannelse, og til det hører evnen til kritisk tenkning, prøving av kunnskap og ferdigheter og det å ta kunnskap i bruk og bidra som medborgere i samfunnets utvikling. Studieløpene og UiOs brede portefølje av fag har særdrag som må bevares. Det må være rom for kunnskap for kunnskapens skyld og uten å skulle integrere klima- og miljøperspektiver. Et forskningsintensivt breddeuniversitet som UiO må holde fast ved grunnforskningen og la den få prege utdanningsløpene. Vi avviser ikke at program og studieløp er ulike og at det i noen sammenhenger vil være relevant å anlegge et endringsperspektiv, men verken forskning eller utdanning skal kun tjene "missions", slik det gjennom enkelte formuleringer kan synes som om man her vil legge opp til. Det kan være at språket er unyansert på enkelte punkter og dermed noe misledende til hva slags styring man ønsker å legge på forskning og utdanning. Her vil vi anbefale at strategien bruker et språk som ivaretar det grunnleggende

oppdraget vi som universitet har og ikke snevrer det inn i en så omfattende forstand som det potensielt kan synes å gjøre nå.

Til forskningsbasert utdanning hører også grunnforskningen med. På samme måte som at UiO for eksempel i sitt svar på utkast til Langtidsplan for forskning og høyere utdanning har løftet frem betydningen av den grunnleggende frie forskningen, vil utdanningsløpene måtte baseres på den samme grunnleggende frihet. Når det er sagt mener TF at emner innenfor klima og miljø hører med til UiOs undervisningsansvar, at tverrfaglig kunnskap er sentralt og at UiO i sterkere grad enn til nå må søke løsninger som legger til rette for det. UiO har som breddeuniversitet særegne forutsetninger for å kunne initiere og stimulere til samarbeid på tvers. Det foreslåtte bærekraftsenteret (Oslo bærekraftsenter) vil kunne være et viktig strategisk grep for å etablere en tverrgående struktur. Utvikling av tverrfaglige utdanningsløp (studieløp/program) har i mindre grad blitt realisert som en del av UiOs tverrfaglige satsninger (Norden, Energi, Livsvitenskap), selv om dette har vært en ambisjon. Med etablering av et bærekraftsenter som skal ha fokus på tverrfaglighet også innen utdanning (etter modell fra Stockholm Resilience Centre), bør dette synliggjøres og løftes frem som et delmål i UiOs klima- og miljøstrategi under "Utdanning". TF foreslår at U3 revideres for å imøtekomme strategiens tverrfaglige ambisjon på utdanningsfeltet.

Forskning

Strategien redegjør for hvordan forskning skal gjøres ved UiO i fremtiden. Samtidig understrekes det at disiplinær fordypning ikke skal rammes, og at akademisk frihet ikke skal begrenses. Fakultetet mener at strategiens forhold til akademisk frihet stedvis fremstår som problematisk. Dette gjelder for eksempel punktet om at UiO ikke skal gå inn med egenandeler etc. i bestemte typer av prosjekter. Fakultetet er skeptisk til tanken om å legge denne formen for begrensninger på de ansattes valg av tema og problemstillinger og er opptatt av enhetenes autonomi på forskningsområdet. Vi ser at forskningsprosjekter best kommer i stand av de vitenskapelig ansatte selv uten særlig styring ovenfra.

Klimagassutslipp og et grønt campusliv

Ved utdanningsinstitusjoner (teologiske/seminary og liberal arts schools) særlig i en amerikansk kontekst har det vært vanlig å utvikle nye praksiser knyttet til utdanningsfeltet. Når det gjelder feltet klima og miljø, har flere institusjoner utviklet utdanningspraksiser som dreier seg om sustainable farming, permakultur, community gardens osv (eks. [Farminary at Princeton and Seminary Hill Farm connected to MTSO](#)). UiOs klima- og miljøstrategi bør i delen som omhandler et grønt campusliv styrke koblingen til utdanningsfeltet der det knyttes an til å utvikle nye praksiser som kobler utdanning, studenter og grønt campusliv.

Organisasjon og styringsstruktur

For å oppnå det overordnede målet og flere av delmålene i dette kapitlet mener fakultetet at det er viktig å utnytte lederlinjen på UiO. På den måten vil saker og innspill sendes via lederlinjen og ikke i andre uformelle organer og linjer. Universitetsledelsen oppfordres til å bruke dekan- og direktørmøtene til viktige saker, slik tilfellet er i dag. Utover dette har UiO også en rekke etablerte nettverk der klima og miljø kan diskuteres (Forum for forskningsdekaner, Utdanningskomiteen, FANE, studieledernetverket osv).

Fakultetet er skeptisk til ressursbruken knyttet til flere av de anbefalte tiltakene og mener at vi bør bruke de systemene vi allerede har når det gjelder å identifisere tverrfaglige samarbeidsmuligheter.

UiO har allerede en ordning med emneord for hver ansatt. Fakultetet foreslår at emneordene tilpasses klima- og miljøstrategien og at ansatte legger inn de aktuelle emneordene på sin personalside. Med tanke på finansieringsordninger som stimulerer til tverrfaglig samarbeid har UiO allerede etablerte ordninger gjennom UiO:Norden, UiO:Livsvitenskap og UiO:Energi som vi kan bygge videre på. Fakultetet ser for seg ordninger uten omfattende søknadsprosesser og økte administrative ressurser.

Med hilsen

Aud V. Tønnessen
dekan

Tone Vold-Sarnes
fakultetsdirektør

Dette dokumentet er godkjent elektronisk ved UiO og er derfor ikke signert.